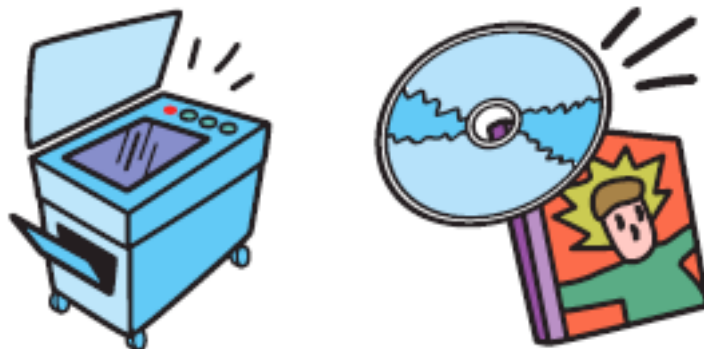

1e blad ivm layout Knipsel met 2 bladzijden naast elkaar!

Auteurs-, muziek-, portret- & reprorechten

En wat krom is!

Er zijn rechten en plichten. Er zijn regels en wetten. In de praktijk maken de meesten mensen hun eigen regels. Een recent voorbeeld is een Amerikaans filmdistributiebedrijf die regelmatig achter de illegale handel aanzit. Ze hadden een verhaal van een maandblad gekopieerd en de tekst voor eigen rekening regelrecht op hun website geplaatst. Inclusief de tikfouten!

Leo Hooijmans

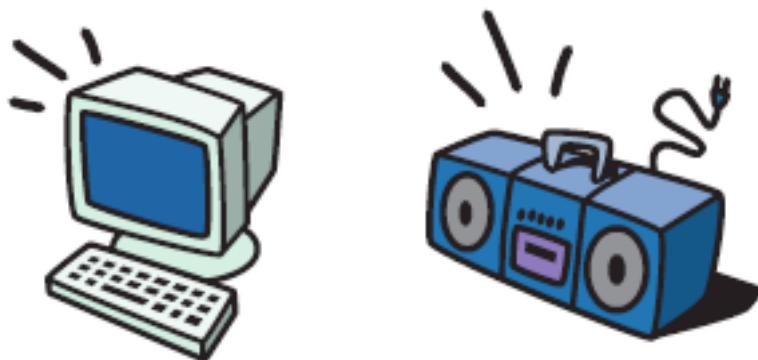
Voor u verder leest!: U leest dit voor eigen rekening. U kunt geen rechten ontlene aan dit verhaal. Alles wat u ermee doet is voor eigen risico en rekening. Eigenlijk wilt u dit helemaal niet lezen, want alle rechten zijn voorbehouden. Als u er iets mee denkt te verdienen kunt u het vergeten, want op het moment dat u succes hebt krijgt u een advocaat aan de broek (of rok).

Zo, nu kan het weer verder in verband met het Amerikaanse bedrijf. De tekst was bewust van tikfouten voorzien, want het bedrijf was een herhalende kopieerder. De Nederlandse woordvoerder van het bedrijf deed zich er makkelijk vanaf. 'Tja, wat ze daar in Amerika doen, daarmee hebben wij niets te maken.' Een goeie om te onthouden als je daarmee zo makkelijk wegkomt.

Auteursrecht, muziekrecht en vooral reprorecht houden de gemoederen behoorlijk bezig, of juist niet. Het bovengenoemde voorbeeld toont aan dat het recht- en/of onrechtgevoel veel met de eigen emoties te maken heeft. Wat wel mag en wat niet mag is niet altijd duidelijk. Daarom komen de meeste weg met: "Wat van jou is kopieer ik wel even en voor wat ik geproduceerd heb wil ik geld zien!"

Auteursrecht en muziekrecht zijn jarenlange waarden geweest. Tegen het reprorecht protesteerde bijna heel Nederland. De laatste versie is dat binnenkort alle kleine bedrijven (tot 20 werknemers) een rekening van 15,62 euro ontvangen, indien ze een kopieerapparaat hebben. Voor grote bedrijven wordt het 0,045 eurocent per stuk. Grootkopieerders moeten de standen zelf bijhouden. Veel schrijverij en energieverspilling die niet in verhouding staat met wat het oplevert.

Midden jaren negentig was ik tijdens een gastdocentie bij een hogeschool de kreet reprorecht al eens tegengekomen. Ik vond dat een goed idee en heb toen geprobeerd om door middel van één bedrag het reprorecht af te kopen. Toen ik telefonisch liet weten daarvoor wel wat over te hebben hoorde ik iemand van de kantoorstoel vallen. Het kon niet, want het was alleen voor het regulier onderwijs bedoeld. Wat jammer nou!

Breder is de discussie over muziekrechten. Regelmatig wordt geschreven over 'downloaden' (ophalen) van muziek zoals via Kazaa en de digitale muziekwinkels mogelijk is. Kazaa lijkt illegaal, maar daar is niet iedereen het over eens. In de Applestore kan men in Amerika voor 99 dollarcent hele muziekstukken ophalen. Voor Europeanen is dat vooralsnog verboden in verband met de muziekhandel die dat hier niet wil toestaan.

Om bij Kazaa te beginnen. Het is natuurlijk niet eerlijk om muziek, die net door een succesvolle muziekband op CD is gezet, via internet te laten downloaden. Nog onfrisser is het om hiervan (of rechtstreeks van de CD) kopieën te maken en deze tegen gereduceerde prijs op straat of via de personeelwinkel te verkopen. Menige artist is hiervan de dupe.

Aan de andere kant komt het voor dat iemand op jeugdige leeftijd een singeltje heeft gekocht van een populaire band uit die tijd. Daarna hetzelfde muziekstuk op een LP (langspeelplaat) en daarna op een cassettebandje. Misschien staat het muziekstuk ook nog wel op een verzamel-LP. Dan is er viermaal rechten betaald. Als de eigenaar vanaf de harddisk wil gaan draaien moet er dan voor een vijfde keer voor betaald worden? Veronderstel dat dat toch de wens is kan het voorkomen dat de potentiële koper bij het bezoek aan de muziekwinkel een ontkennend antwoord krijgt als hij naar het muziekstuk vraagt. Wordt er geprobeerd het via de Amerikaanse webwinkel te kopen komt er een onderschrijf dat het alleen voor creditcardhouders van een Amerikaanse bank mogelijk is.

Genoeg mazen in de wet voor de slimme jongens, want er werden al snel cadeaubonnen verkocht via het internet waarmee liedjes konden worden opgehaald. Vrienden in Amerika kunnen een bankrekening openen met daar bij een creditkaart voor Amerikaans gebruik. Maar de eerlijke gebruiker wordt door de krampachtige houding van de muziekindustrie behoorlijk onder de duim gehouden. Zoals ook de artisten. Een jonge Nederlandse band werd door de muziekbazen al op straat gezet omdat ze teveel werden gekopieërd en daardoor verkochten ze te weinig. Deze bands kunnen echter de kans benutten om hun muziek snel populair te maken via internet waardoor hun concerten beter bezocht worden en de daarbij behorende verkoop zoals T-shirts, posters, enzovoort voor het inkomen gaan zorgen.

De vraag is hoelang de muziekindustrie dit allemaal volhoudt. Menige 40 plusser heeft van huis uit de gewoonte om voor muziek, boeken en tijdschriften te betalen. Voor de jongeren wordt dit steeds moeilijker. Omdat het zo makkelijk produceren is worden de grenzen van eerlijkheid steeds verder verlegd. In april zag ik een TV-interview op een lagere school waar dit onderwerp werd behandeld. "Tja, we weten wel dat het niet mag, maar het is zo makkelijk en de popsterren en muziekbedrijven zijn toch al stinkend rijk", kwam er uit die kleine nederlandse mondjes zonder dat ze een spier vertrokken. Dat ze dat zo openlijk voor TV deden maakte ze niets uit. "Het zou toch eerst bewezen moeten worden. Dat kan alleen maar als de computer illegaal wordt bezocht of legaal wordt opgeist!"

Heeft u nu iets aan dit verhaal?

Aan het gezicht van een medewerker achter een beeldscherm is niet te zien wat hij/zij aan het ophalen, lezen en/of luisteren is. Beveiliging, bescherming en zeker afspraken zijn daarom in kantoor van belang. Er zijn al voorbeelden dat personeel ontslagen is en ook voorbeelden dat dat niet lukte ondanks het grove gebruik van de PC op het werk en/of de laptop voor thuiswerk.

Werkgevers moeten hiervoor een goede handleiding maken en kunnen bewijzen dat ze dat met de werknemer voor het functioneren hebben kenbaar gemaakt.

Veronderstel dat er legale muziek op de PC staat die wordt afgespeeld. In hoeverre wordt dat openbaar afgespeeld en zijn er de Buma/Stemrrechten te verrekenen?

Er zijn regels die niet gelijk lopen. Wilt u bijvoorbeeld bij een TV-reclame een orgineel oud plaatje gebruiken uit de jaren vijftig. Dat kan misschien rechtenvrij omdat de rechten voor die opname verstreken zijn. Als deze in de tussentijd zijn gedigitaliseerd en opnieuw zijn uitgebracht moet u voorzichtig zijn. U moet kunnen bewijzen dat u uw oude plaatje heeft gebruikt. Als u meent zelf mooier te kunnen zingen dan Ray Gelato of Doris Day moet u oppassen want voor het zingen van muziekstukken moet u niet aan de platenproducent rechten betalen, maar aan de schrijver van de muziek en/of tekst. Deze rechten hebben een duur van 70 jaar. Die rechten zijn niet zoveel, maar het is vervelend als er achteraf om geld wordt gevraagd die niet is gebudgeteerd!

Een paar jaar terug luisterde ik op een FM-congres eens naar een drs. De Bruine uit België. Die vindt al die auteursrechten maar niets. “Veronderstel dat ze in India geen dijken mogen bouwen tegen het water omdat de Nederlanders dat zo extreem goed doen. Zou dat eerlijk zijn? Moeten we alle letters en woorden die we op de lagere school geleerd eerst afwegen of we ze toevallig in dezelfde volgorde zetten als iemand anders hiervoor?”

Nog een opvallende melding uit de recente pers. Oeps, mag ik dit wel zo doorgeven? Nou vooruit! De Hoge Raad in Zwolle heeft in februari 2004 beslist de totale sloop van een auteursrechtelijk beschermd gebouw geen aantasting is van het auteursrecht.

Leo Hooijmans is redactielid van FMI en werkzaam bij Galileo & Partners.
galileo@partners.nl